

ÉNEK-ZENE

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI MINTAFELADATOK

A 2024. JANUÁR 1-TŐL BEVEZETÉSRE KERÜLŐ VIZSGAKÖVETELMÉNYEK SZERINT

MINTAFELADATOK:

I. FELADATLAP

DALLAMDIKTÁLÁS

ZENEFELISMERÉS

Időtartam: 60 perc

Dallamdiktálás

Fontos tudnivalók

A feladat egy egyszólamú, hangfelvételtől zongorán lejátszott zenei részlet lejegyzése. Az egyszólamú dallamot violinkulcsban kell leírni a megadott előjegyzéssel. Adott a kezdőhang, a kulcs és a metrum. A dallamot mindig teljes terjedelemben hallják a vizsgázók, 5-8 alkalommal. A dallamdiktálásokat szünetek tagolják.

Használhat ceruzát és radírt, de a végső változatot tollal kell átírni.

Időtartam: 20 perc

The image shows four musical staves. The first staff is pre-filled with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 4/4 time signature. It starts with a quarter note on G4. The second, third, and fourth staves are empty, with a double bar line at the end of the fourth staff, indicating the end of the piece.

Összes pontszám:	25	
------------------	----	--

Zenefelismerés

Fontos tudnivalók

A zenei idézeteket egyszer fogja hallani! A bejátszások időtartama 1-2 perc. Egy-egy bejátszásra és a hozzá tartozó megoldás leírására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésre. Hallgassa meg a zenei szemelvényeket és jegyezze le a választ a feladatlap megfelelő soraiba!

A megoldást tollal kell beírni! Ha módosítani kívánja a már beírt választ, húzza át és írja mellé a javítást. Ebben az esetben az áthúzott válasz nem értékelhető. Magyar zeneszerzők esetében a teljes név feltüntetése az elfogadható, más zeneszerzők esetében a családnév feltüntetése is elegendő. Minden helyes válasz egy pontot ér, tehát a feladatsor hibátlan megoldására legfeljebb harminc pont kapható. A megoldáshoz segédeszköz nem használható. Időtartam: 40 perc

1. Milyen hangszer hangját hallja?

1	
---	--
2. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe?

2	
---	--
3. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?
c) Milyen irodalmi alkotás az alapja a zeneműnek?

3	
---	--
4. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?
c) Határozza meg a zenemű műfaját?

3	
---	--
5. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?

2	
---	--
6. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?

2	
---	--
7. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?

2	
---	--

8. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?

2	
---	--
9. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe melyből a részletet hallja?

2	
---	--
10. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe melyből a részletet hallja?

2	
---	--
11. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja?

2	
---	--
12. Milyen hangszer szólaltatja meg a témát?

2	
---	--
13. Melyik zenetörténeti korszakban született az elhangzott részlet?
.....

1	
---	--
14. Nevezze meg milyen kórusfajta hall?

1	
---	--
15. Milyen összetételű együttesre komponálta szerző a művet?
.....

1	
---	--
16. a) Ki a zeneszerző?
b) Mi a mű címe?
c) Mi az elhangzott mű műfaja?

3	
---	--

Összes pontszám:	30	
-------------------------	-----------	--

II. FELADATLAP
ZENEELMÉLET
ZENETÖRTÉNETI SZÖVEGALKOTÁS
ZENEI ALKOTÓTEVÉKENYSÉG

Időtartam: 120 perc

Zeneelmélet

Fontos tudnivalók

A tesztfeladatok megoldásait tollal kell beírni. Ha módosítani kívánja a beírt válaszokat, húzza át a hibát egyszer és írja mellé a javítást. Csak egyértelmű válasz fogadható el. A megoldáshoz segédeszköz nem használható!

1. Húzza alá melyik dallamtípushoz tartozik az alábbi népdal!

(Gyimesközéplak, Csík megye, Kallós Z.)

S'úgy el - me - gyek, meg - lás - sá - tok, so - ha hí - rem nem hall - já - tok,
3
s'mi - kor hí - rem meg - hall - já - tok, köny - nye - i - tek hul - las - sá - tok.

zsoltározó dallamtípus

karikázó dallam

új stílusú dallam

1	
---	--

2. Húzza alá azokat a megállapításokat, melyek igazak az imitációs szerkesztésre!

- A többszólamú énekkari mű szövegei egymást követően lépnek be.
- A belépések kezdőhangjai különbözőek, de a nyitó dallam általában azonos.
- A szövegek dallamanyaga nem változik.
- A szövegek nem egyenragúak.
- Minden újabb szövegrész új zenei anyaggal társul.

2	
---	--

3. A kottakép alapján állapítsa meg a zenei részlet műfaját!

String Quartet
Op.1 no. 1 2nd movement Franz Josef Haydn

Menuetto

Violin I
Violin II
Viola
Cello

Vln. I
Vln. II
Vla.
Vc.

Vln. I
Vln. II
Vla.
Vc.

A zenei részlet műfaja:

1	
---	--

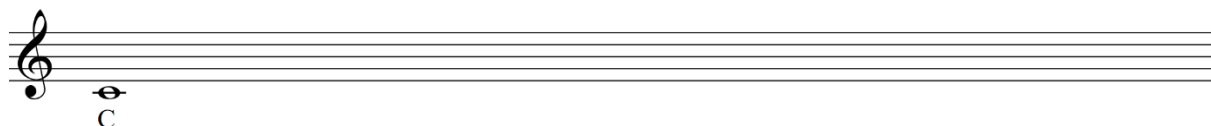
4. Soroljon fel kettőt a magyar népzene legújabb népzenekutatók szerinti dialektusai (nyelvjárásai) közül.

1:

2:

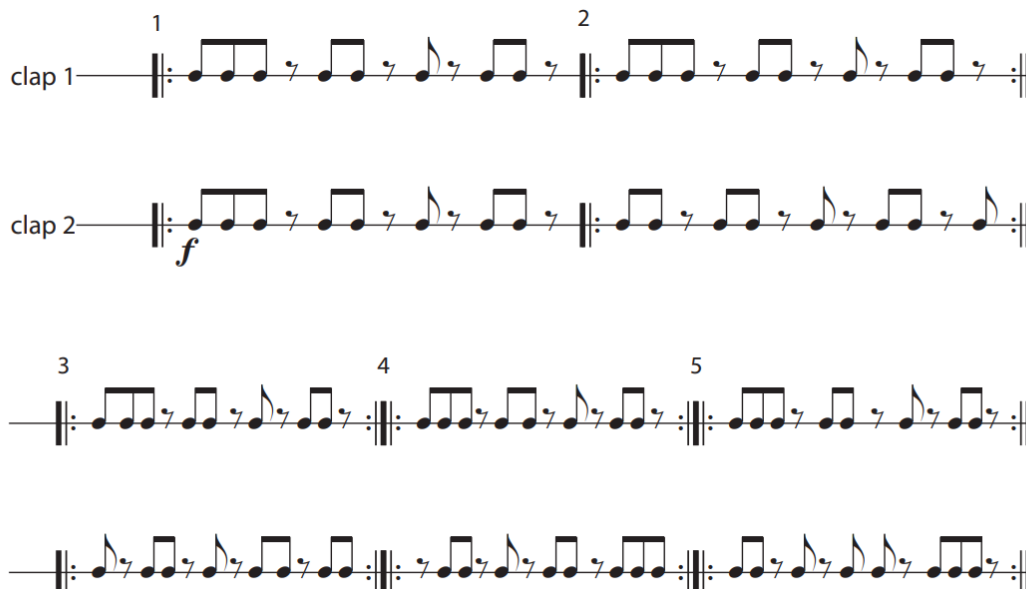
2	
---	--

5. Építsen fel C kezdőhangra egy egészhangú skálát!

3	
---	--

6. Az alábbi idézet milyen zenei stílust reprezentál?

A zenei stílus neve:

1	
---	--

7. Húzza be az ütemmutatónak megfelelő ütemvonalakat!

Liszt Ferenc: Les Preludes (részlet)

4	
---	--

8. Olvassa el Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek c. kórusművének elemző mondatait.
Állapítsa meg, hogy igazak-e vagy hamisak. Húzza alá a választát!
- a) A kórusművet a szoprán szólam indítja.

IGAZ - HAMIS

- b) „... *hogy üldögélnek a napsugárban*” szövegrész zeneileg ugyanúgy ismétlődik.

IGAZ – HAMIS

- c) A vers utolsó mondata „*No gyere tedd le*” többször hangzik el!

IGAZ – HAMIS

3	
---	--

Összes pontszám:	17	
-------------------------	-----------	--

Zenetörténeti szövegalkotás

Fontos tudnivalók

Feladat egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása a megadott szempontok alapján, amelynek témáját a vizsgázó a három megadott téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme legalább 3, legfeljebb 5-6 oldal.

Tollal írjon! Ha módosítani kíván a szövegben, húzza át a hibát és írja mellé a javítást. A helyesírási és nyelvtani hibák nem számítanak bele az értékelésbe, ellenben az olvashatatlan, az értelmezhetetlen megállapítások hibásnak minősülnek. A zenei szakkifejezések és a zeneszerzők nevének helytelen lejegyzései pontvesztéssel járnak. A zeneszerzők nevének írásakor a következő szabály érvényesül: a magyar zeneszerzők esetében a teljes névhasználat legalább egyszer kötelező, de a külföldi szerzők esetében elégséges a családnév megjelölése is. Ebben az esetben a teljes névhasználatért nem jár plusz pont, ám a helytelen írásmód (csak családnévre vonatkoztatva) pontvesztéssel jár.

A feladat megoldásához segédeszköz nem használható!

Válasszon egyet az alábbi három téma közül!

Dolgozza ki a választott témát a megadott útmutatás alapján!

1. Opera

„A művészet nem cél, hanem eszköz arra, hogy az emberekhez szóljunk.” (M.P. Muszorgszkij:
A zenedráma, az opera útja Monteverditől a 21. századig.)

Írjon:

- az opera kialakulásának szükségszerűségéről,
- Mozart operáinak jellegzetességeiről,
- a romantika kiemelkedő operaszerzőiről, emelje ki Wagner és Verdi munkásságát,
- a magyar nemzeti opera megteremtéséről, Erkel operáiról,
- a verizmusról és Pucciniről,
- Bartók operájának jelentőségéről a magyar zenei kultúrában,
- arról, hogyan látja az opera műfajának jövőjét, elfogadottságát, népszerűségét.

2. Bartók és Kodály

Hasonlítsa össze Bartók és Kodály zeneszerzői, zenepedagógiai és zenetudományi (folklórkutatás) tevékenységét!

Érintse a következő alpontokat:

- nemzeti zenei stílus megtalálása,
- szomszéd népek zenéjének hatása,
- „Legyen a zene mindenkié”,
- vokális és instrumentális művek aránya,
- hatásuk az őket követő zeneszerző nemzedékekre.

3. A zene szerepe életünkben

„A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése”
(Kodály Zoltán)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Összes pontszám:	20	
-------------------------	-----------	--

Zenei alkotótevékenység

Fontos tudnivalók

Feladat, a hiányzó ütemek improvizatív módon történő megalkotása.

Először használjon ceruzát és radírt, majd véglegesítse a kitalált dallamot tollal.

Egészítse ki az alábbi dallamokat a hangkészletnek és a betűjeleknek megfelelően!

1.

l, - t, - d - r - m - f - sz - l

m

2	
---	--

2.

d - r - m - f - sz

d

4	
---	--

3. Találjon ki pentaton dallamot a népdal hiányzó sorára!

Pász - tor - em - ber ví - gan él, Fél vi - lág - gal nem cse - rél,
Pi - pál, sé - tál, fu - ru - lyál, Bil - leg, bal - lag, meg nem áll.

2	
---	--

Összes pontszám:	8	
-------------------------	----------	--

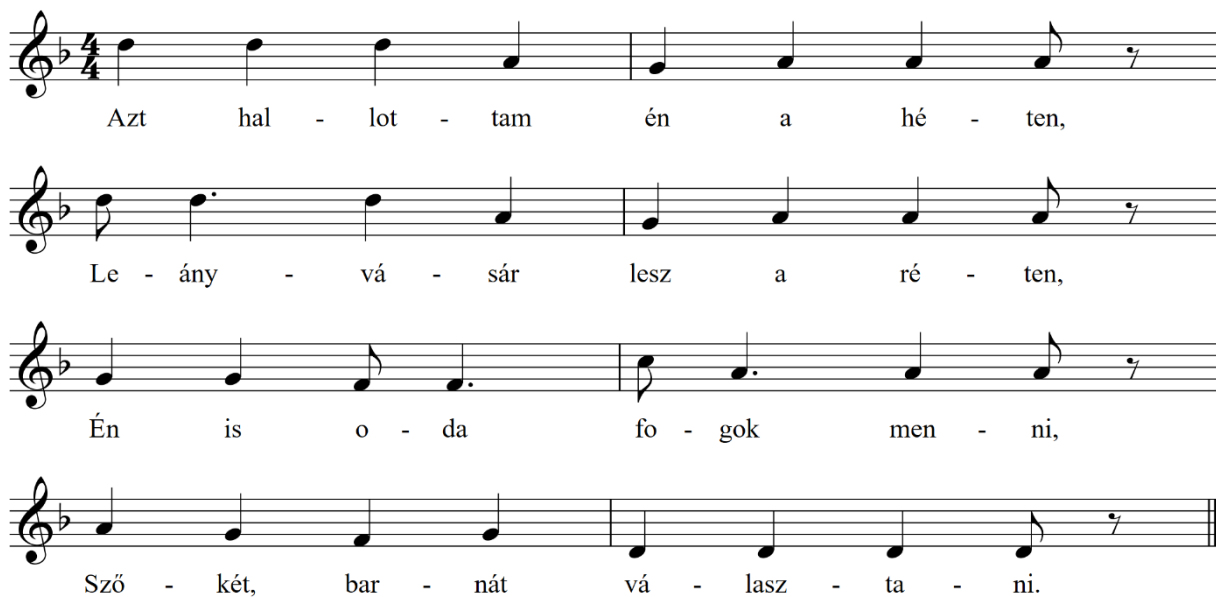
MEGOLDÁSOK:

I. FELADATLAP

Dallamdiktálás

Azt hallottam én a héten

Szék (Szolnok-Doboka), 1942

Azt hal - lot - tam én a hé - ten,
Le - ány - vá - sár lesz a ré - ten,
Én is o - da fo - gok men - ni,
Sző - két, bar - nát vá - lasz - ta - ni.

A nyolc ütemes dallam hibátlan lejegyzése ütemenként 3 pontot ér. Amennyiben az ütemben egy ritmus, vagy egy hanghiba van, akkor az ütem 2 pontot ér. 2 hiba esetén 2, 3 hiba esetén 3 pont levonás jár. A dallamsorok végén szereplő hangok esetén a negyed érték is elfogadható! Amennyiben a vizsgázó a sorvégi hangok értékét nyolcadnak jelöli és a szünetjeleket is helyesen írja le, + 1 pontot kap. A szöveget csak az azonosíthatóság miatt közöltük, annak lejegyzése nem követelmény.

Összesen elérhető pontszám 25 pont.

Zenefelismerés

A feladatsor megoldására 30 pont adható. Minden helyes válasz 1 pontot ér. Plusz pont vagy tört pont (pl. 0,5 pont) nem adható. Az áthúzott válasz nem értékelhető. A zeneszerzők névleírásában előforduló helyesírási hibák miatt nem kell pontot levonni. A zenefelismerésben kizárólag a tartalmi helyesség mérvadó. Magyar zeneszerzők esetében a teljes név feltüntetése az elfogadható. Más zeneszerzők esetében a családnév is elegendő!

1. Bakfark Bálint: Lantfantázia IV.
 - a) Milyen hangszer hangját hallja? **Lant**

2. Kodály Zoltán: **Galántai táncok**
 - a) Ki a zeneszerző? **Kodály Zoltán**
 - b) Mi a zenemű címe? **Galántai táncok**

3. J.S. Bach: **Máté-passio**
 - a) Ki a zeneszerző? **Johann Sebastian Bach**
 - b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **Máté-passio**
 - c) Milyen irodalmi alkotás az alapja a zeneműnek? **Biblia**

4. C. Debussy: **A tenger**
 - a) Ki a zeneszerző? **Claude Debussy**
 - b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **A tenger**
 - c) Határozza meg a zenemű műfaját! **Három szimfonikus vázlat**

5. Ludwig van Beethoven: **F-dúr románc**
 - a) Ki a zeneszerző? **Ludwig van Beethoven**
 - b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **F-dúr Románc**

6. Eszterházy Pál: **Harmonia caelastis – Veni creator spiritus**
 - a) Ki a zeneszerző? **Eszterházy Pál**
 - b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **Harmonia Caelestis**

7. R. Schumann: **A két gránátos**
a) Ki a zeneszerző? **Robert Schumann**
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **A két gránátos**
8. Wolfgang Amadeus Mozart: **Requiem**
a) Ki a zeneszerző? **Wolfgang Amadeus Mozart**
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **Requiem**
9. Igor Sztravinszkij: **Tűzmadár**
a) Ki a zeneszerző? **Igor Sztravinszkij**
b) Mi a zenemű címe, melyből a részletet hallja? **Tűzmadár**
10. Bartók Béla: **A kékszakállú herceg vára – 5. kapu**
a) Ki a zeneszerző? **Bartók Béla**
b) Mi a mű címe, melyből a részletet hallja? **A kékszakállú herceg vára**
11. Kocsár Miklós – Nagy László: **Csodafiú-szarvas**
a) Ki a zeneszerző? **Kocsár Miklós**
b) Mi a mű címe? **Csodafiú-szarvas**
12. Dohnányi Ernő: **C-dúr szextett Op.37. a mű első egy perce**
Milyen hangszer szólaltatja meg a zenei témát? **klarinét**
13. Johann Sebastian Bach: **Brandenburgi verseny No.6. BWV 1051 (I. tétel eleje)**
Melyik zenetörténeti korszakban született a hallott zeneműrészlet? **barokk korszak**
14. Kodály – Kölcsey: **Huszt**
Nevezze meg milyen kórusfajtát hall? **férfikar**

15. Kurtág György: **Aus der Ferne III.**

Milyen összetételű együttesre komponálta a művet a szerző? **vonósnégyes**

16. Liszt Ferenc: **Les Preludes**

a) Ki a zeneszerző? **Liszt Ferenc**

b) Mi a mű címe? **Les Preludes**

c) Mi az elhangzott mű műfaja? **szimfonikus költemény**

Összesen elérhető pontszám: 30 pont

Az I. feladatlagra összesen elérhető pontszám: 55 pont

II. FELADATLAP

Zeneelmélet

1. Húzza alá, melyik dallamtípushoz tartozik az alábbi népdal!

(Gyimesközéplek, Csík megye, Kallós Z.)

S'úgy el - me - gyek, meg - lás - sá - tok, so - ha hí - rem nem hall - já - tok,
s'mi - kor hí - rem meg - hall - já - tok, köny - nye - i - tek hul - las - sá - tok.

zsoltározó dallamtípus

karikázó dallam

új stílusú dallam

Elérhető pontszám: 1 pont

2. Húzza alá azokat a megállapításokat, melyek igazak az imitációs szerkesztésre! Csak a helyes válaszokért jár pont!

- A többszólamú énekkari mű szólamai egymást követően lépnek be.
- A belépések kezdőhangjai különbözőek, de a nyitó dallam általában azonos.
- A szólamok dallamanyaga nem változik.
- A szólamok nem egyenragúak.
- Minden újabb szövegrész új zenei anyaggal társul.

Elérhető pontszám: 2 pont

3. A kottakép alapján állapítsa meg a zenei részlet műfaját!

String Quartet
Op.1 no. 1 2nd movement Franz Josef Haydn

Menuetto

The image displays a musical score for a string quartet. It consists of three systems of staves. The first system includes Violin I, Violin II, Viola, and Cello. The second system includes Violin I, Violin II, Viola, and Cello. The third system includes Violin I, Violin II, Viola, and Cello. The score is in 3/4 time and G major. The title is 'Menuetto' and the composer is Franz Josef Haydn. The piece is Op. 1 no. 1, 2nd movement.

A zenei részlet műfaja: VONÓSNÉGYES

Elérhető pontszám: 1 pont

9. Soroljon fel kettőt a magyar népzene legújabb népzenekutatók szerinti dialektusai (nyelvjárásai) közül.

1:

2:

A helyes megoldások az alábbiak közül választhatók:

- Dunántúl
- Szlavónia (Eszék környéki magyar falvak)
- Északnyugat (Csallóköztől a nyitrai Zoborvidékig)
- Észak (Garam és a Hernádi terület)
- Északkelet (Felső-Tisza-vidék)
- Alföld
- Kalotaszeg, Mezőség
- Székelyföld
- Moldova

Helyes megoldásonként 1 pont ár.

Elérhető pontszám: 2 pont

4. Építsen fel C kezdőhangra egy egészhangú skálát!

A helyesen jelölt módosított hangokért egy-egy pont jár. A zárójelben szereplő hangok vaglyagosak (Gisz=Asz, Aisz=Bé). Mindkét hang feltüntetése esetén sem adható plusz pont, de a hangpárok közül bármelyik leírása egy ponttal értékelendő.

Elérhető pontszám: 3 pont

5. Az alábbi idézet milyen zenei stílust reprezentál?

A zenei stílus neve: REPETITÍV ZENE (MINIMAL ZENE)

Elérhető pontszám: 1 pont

6. Húzza be az ütemmutatónak megfelelő ütemvonalakat!

Liszt Ferenc: Les Preludes (részlet)

Megoldás	Pontozás
6 helyesen behúzott ütemvonal	4 pont
5 helyesen behúzott ütemvonal	3 pont
4 helyesen behúzott ütemvonal	2 pont
3 helyesen behúzott ütemvonal	1 pont
2 vagy kevesebb helyesen behúzott ütemvonal	0 pont
Elérhető pontszám legfeljebb:	4 pont

7. Olvassa el Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek c. kórusművének elemző mondatait. Állapítsa meg, hogy igazak-e vagy hamisak. Húzza alá a választát!

a) A kórusművet a szoprán szólam indítja.

IGAZ - HAMIS

b) „...*hogy üldögélnek a napsugárban*” szövegrész zeneileg és szövegileg ugyanúgy ismétlődik.

IGAZ - HAMIS

e) A vers utolsó mondata „*No gyere tedd le*” többször hangzik el!

IGAZ – HAMIS

Elérhető pontszám: 3 pont

Összesen elérhető pontszám: 17 pont

Zenetörténeti szövegalkotás

Megoldás	Pontozás
Zenetörténeti hitelesség	
Tartalmában igazodik a megadott témához; a zenetörténeti tényeket bemutatja, azok összefüggéseit hitelesen értelmezi	15 pont
Tárgyi tudásában tévedések vannak	pontvesztés arányosan
Tárgyi tudásában alapvető hiányosságok vannak	0 pont
Formai tagolás, logikai felépítés, a kifejtés tartalma, világos mondatszerkesztés	
A szöveg érthető, megfogalmazásában lényegre törő	2-3 pont
Tartalmilag megfelelő, de az írás gondolatvezetése, következtetései nem mindig logikusak	1 pont
A szöveget helytelen megállapítások, következtetések jellemzik, a szöveg felépítése esetleges	0 pont
Szaknyelv használata	
Közlései szakszerűek	1-2 pont
A szakkifejezéseket körülírja, kevésbé alkalmazza	1 pont
Helytelenül használja, illetve írja a szakkifejezéseket, helytelenül írja a zeneszerzők nevét	0 pont

Maximális pontszám: 15 + 3 + 2 pont, összesen: 20 pont

Értékelési szempont	Pontozás
A megadott ütemekből kiolvassa a pentatóniát és a kiegészítésben is ezt a hangkészletet alkalmazza. Ütemenként egy-egy pont adható.	legfeljebb 2 pont

Összesen elérhető pontszám: 8 pont

A II. feladatra összesen elérhető pontszám: 45 pont